

ARKIVVERKET
RIKSARKIVET

Bevaring og tilgjengeliggjøring- Hvor ligger forbedringspotensialet?

Arne-Kristian Groven,
KDRS-samling, Trondheim
05.06 2014

Bare et lite apropos før jeg begynner... fortsetter

- Jeg vil formidle til dere erfaringer og tanker med utgangspunkt i FoU nære prosjekter
- Dette er alt ikke Riksarkivets vedtatte policy
- Men resultatene av disse FoU nære prosjektene kan påvirke Riksarkivets/ Arkivverkets framtidige retning

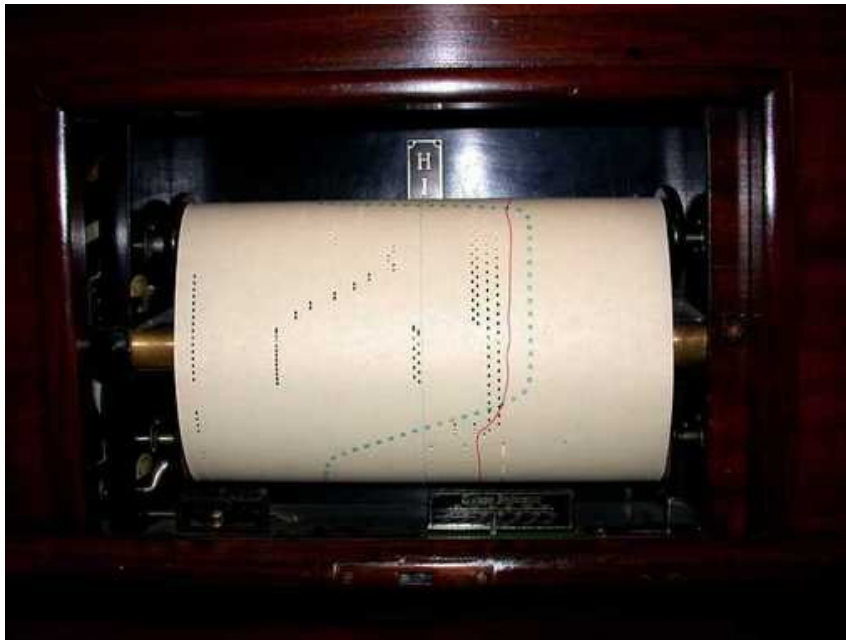
Pianola... eller hva jeg lærte på Ringve i går

- For det første at det som kommer ut er helt avhengig av det som kommer inn!
- For det andre at produksjonen av det som mates inn delvis kan automatiseres, jfr. Grieg som automatisert produserte hullene i rullen mens han spilte

Jeg tror at...

- Kvaliteten på denne rullen blir bedre dersom den produseres halvautomatisk, enn om...
- Noen sitter med linjal og manuelt lager hullene

Dette oppsummerer det meste

- Om problemene vi i dag sliter med innenfor digital bevaring
- Om hvor jeg tror løsningen på en del av problemene kan ligge
- *Men det er mye som bør utdypes og diskuteres...*
- *... så la meg begynne*

Hva er status?

- Jeg er med i et kartleggingsprosjekt sammen med flere her i salen
 - Vi skal tallfeste antall bevaringsverdige innleveringer (uttrekk) fra ulike typer systemer i kommunal sektor som ligger og venter på oss
 - TALLET ER STORT!
- Tar vi med statlig sektor, som også bør kartlegges
 - TALLET BLIR ANTAGELIG DOBBELT SÅ STORT(!?)
- Antall personer med kompetanse til å lage kvalitativt gode innleveringer
 - FÅ PERSONER!

Med dette som bakgrunn

- Vi kan ikke sitte og «mekke manuelt» i framtida der hvor vi kan unngå det
- Vi kan ikke la vær å stille strengere krav til både arkivskaper og deres systemleverandører
 - Arkiv- og IT personell hos arkivskaper må samarbeide mer, arkivskaper og systemleverandør like så
 - Systemenes livssyklus er ingen unnskyldning for ikke å sørge for at veldokumenterte data kommer inn i depot

Krav ved innlevering

- La oss ta databasebevaring som eksempel
- I Danmark, eksempelvis, stilles det (så vidt jeg forstår) mye strengere krav til arkivskaper og deres underleverandører hva gjelder dokumentasjon av databaser som skal innleveres. *De bare må dokumentere!*
- Selve databasen kan vi teknisk sett hente inn og bringe over i et bevaringsvennlig format i løpet av minutter eller timer. *Problemet er løst!*

Tilbake til SIARD og arkivaren

- Vi har i dag automatiserte måter å hente inn eksempelvis databaseinnhold , slik at tilliten til informasjonens opphav bevares, MEN:
- Eksempelvis SIARD (Suite) gjør ikke arkivarens jobb
- Arkivarens jobb starter når SIARD har gjort sin, eller aller helst lenge før
- Data(base)ordbok og all mulig annen dokumentasjon må vedlegges SIARD-filen for å få høykvalitetsmateriale i depot

Operasjonelle krav

- Kravene til dokumentasjon må kunne settes ut i livet på en effektiv måte
 - Det må aksepteres variasjon i dokumentasjonsinnhold og formater
 - Men informasjonsinnholdet må til slutt ende opp i en felles metadata-pool
- Det må være mulig å tappe informasjon, gjentatte ganger, fra så vel fagsystem som sakarkivsystem
 - som er i henhold til et sett med bevaringskrav
- Vi er i ferd med å igangsette eksperimenter på dette nå i disse dager...

Tilgjengeliggjøring

- Hva kan vi lære av andre fagområder?
- Ta for eksempel seismikk
- Tidligere genererte de rådata
 - Som så ble bearbeidet
 - Før rådataene ble kastet
- Nå ser de verdien av å ta vare på rådata med omkringliggende dokumentasjon
 - Fordi det utvikles stadig mer sofistikerte måter å bearbeide disse rådataene på

Tilgjengeliggjøring

- Hva med vår bransje?
- Hva med bevaring av digitalt materiale?
- Våre rådata:
 - Databaseinnhold, eksempelvis
 - Tilhørende dokumenter...
- Våre bearbeidede data
 - Noark-4 uttrekk
 - Noark 5 uttrekk
 - Spesialiserte uttrekk fra fagsystem...
- Hvordan skal dataene brukes?

NB!

- Databaseinnholdet som hentes inn må kunne avgrenses
 - Fjern det vi vet ikke har en verdi i depot
- Et databaseinnhold uten forklarende dokumentasjon har null verdi
 - Både som arkivpakke
 - Og visningspakke
- Tilleggsdokumentasjon må frembringes for å generere bevaringsverdi
 - Men framtidens metoder kan kanskje nyttegjøre seg dokumentasjonen bedre enn det vi klarer i dag?!

Arkivpakken og visningspakken

- Lag arkivpakken slik at den overlever mange visningspakker
- Hva med å generere visningspakker samtidig med arkivpakker?
- Hva er mest velegnet granularitet på visningspakken?
- I tilfellet Noark:
 - Det periodiserte uttrekket? Saken? Journalposten?

Bruksscenariet vil forandre seg

- Krav til tilgjengeliggjøring/visning vil forandre seg over tid
- Derfor er det veldig viktig å frikoble visningspakken av arkivpakken (OAIS terminologi)

Oppsummert

- Fra arkivskaper til depot:
- Vi har/er i ferd med å løse tekniske utfordringer eksempelvis knyttet til databasebevaring
- Men håndtering av omkringliggende dokumentasjon (beskrivelser og metadata på ulikenivå) må forbedres

Oppsummert

- Bekymringer over å ta med for mye metainformasjon til depot har overskygget det faktum at vi faktisk får inn for lite
- Vi kan ikke i dag forutsi framtidig bruk
- Vi kan heller ikke forutsi hvordan metainformasjon kan utnytted
- Men vi bør gjøre alt vi kan for å forhindre at metainformasjon mistes!

Oppsummert

- Fra arkivskaper til depotbruker:
- Visningsformatene (DIPer) vil endre seg med mye større hyppighet enn (AIPer)
- Ta derfor høyde for dette!
- Dokumentasjon av autentisitet vil sannsynligvis også spille en stadig større rolle
- Derfor vil det kreves mer på veien fra arkivskaper til depotbruker